

2.DÜNYA SAVAŞI SONRASINDAKİ BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ VE SOSYAL DEĞİŞMEYE ETKİSİ

Vatan GÜVEN

Çağla KAYA

Arzu KENAN

Mehmet KAÇMAZ

Adem KILIÇ

2.DÜNYA SAVAŞI SONRASI UYDU TEKNOLOJİLERİ VE BUNA BAĞLI SOSYAL DEĞİŞME

Son yarım yüzyıldan bu yana teknolojik gelişmeler birçok insanı şaşkına çevirmiş ve toplumların maddi temelini yeniden şekillendirmeye başlamıştır. Bazı insanlar ve toplumlar, bu hızlı gelişmeleri takip edememenin ve kavrayamamanın tedirginliğini yaşamaktadır.

Kimileri teknolojiden ürküntü duyuyor, kimileri fazla aldırmamaya çalışıyor, kimileri bu yeniliklerin erdemlerinden söz ediyor. Teknolojinin doğasını irdelerken ve algılamakta da pek çoğumuz bir şeyi gözden kaçırıyoruz: **Teknolojik gelişmelerin nasıl çeşitli toplumsal ve politik etkenlerle yaratıldığı, "toplumdaki güç dağılımı, maddi ve ideolojik denetim" ile yakından ilişkili olduğu ve egemen sınıfın çıkarlarını beslediği gerçeğidir.**

- Bilgi ağına geçiş ile yeni bir uygarlık ve buna bağlı yeni bir hayat tarzı ortaya çıkmıştır. Bu uygarlık, yeni aile tarzlarını, farklı eğitim, çalışma, sevmeye ve yaşama biçimlerini, yeni bir ekonomi ile yeni politik anlayışmazlıkları da beraberinde getirmiştir.

Bütün bunlardan daha da önemlisi, insanların ve toplumların bilinçlerinde değişiklik oluşturmuştur. Giderek gençleşen dünya nüfusunun büyük bir bölümü bugün işsizdir ve teknolojik gelişmeler işsizlik oranını daha da artırmış bulunuyor.

2.DÜNYA SAVAŞINDAN SONRA TELEVİZYON VE SOSYAL DEĞİŞMEYE ETKİSİ

TELEVİZYONUN İCADI

İlk Televizyon (1924)

Televizyonun icadı

- Parası olmadığı için ilk televizyonunu bir lavabo ve bir çay teknesiyle yapan Baird, bir sonraki denemesinde projeksiyon lambasını bisküvi kutusuyla kaplayıp, basit bir düzenek geliştirdi.

- Televizyonların günümüzde kullandığımız tüplü televizyon haline gelmesi Philo Taylor Farnsworth'un temelini attığı çalışmalarla sağlanmıştır.

Televizyonun icadı

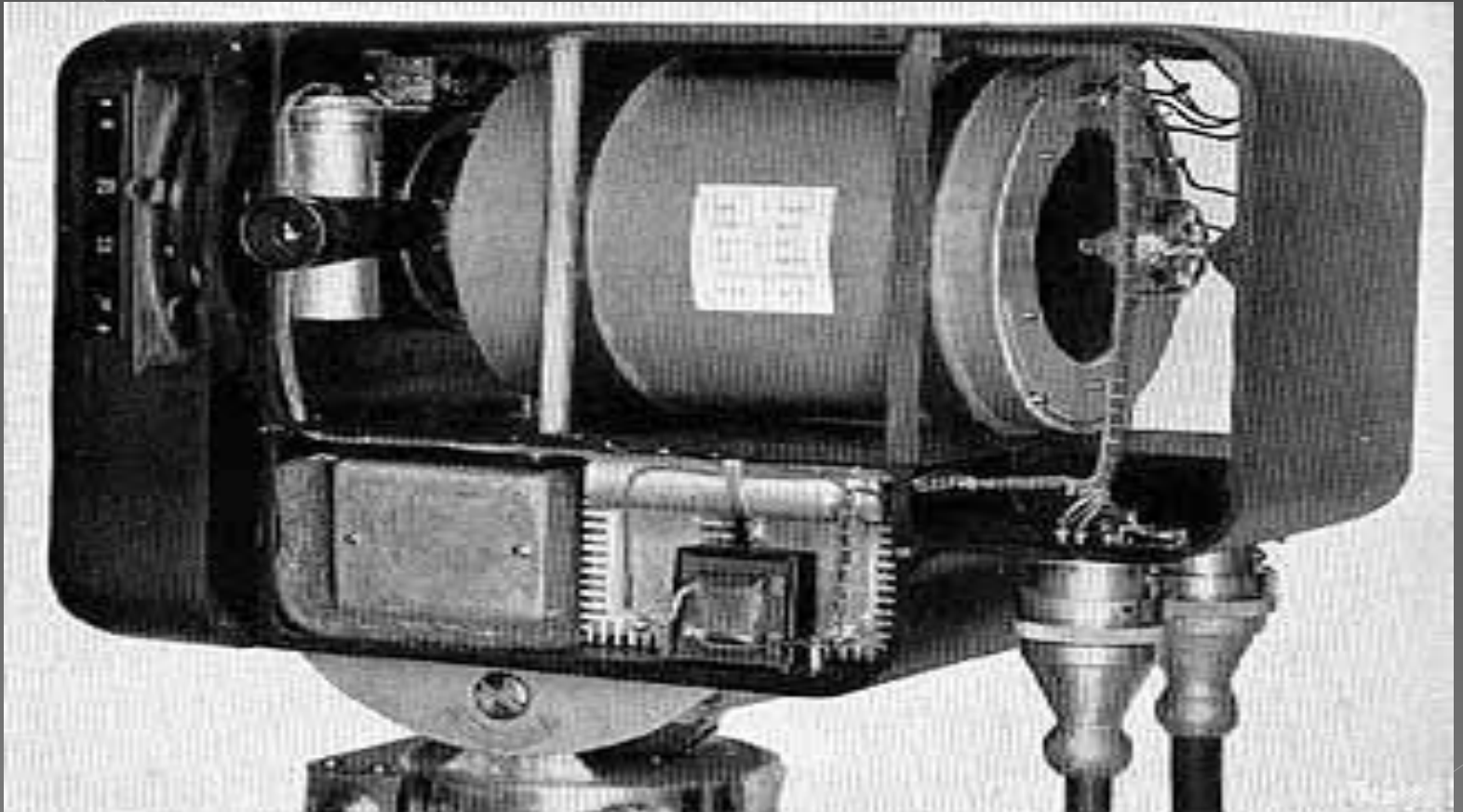

Image Dissector Kamera Tüpü (1927)

Baird'in bulduğu ilk anten iyi bir iletken olan malta haçı'dır.

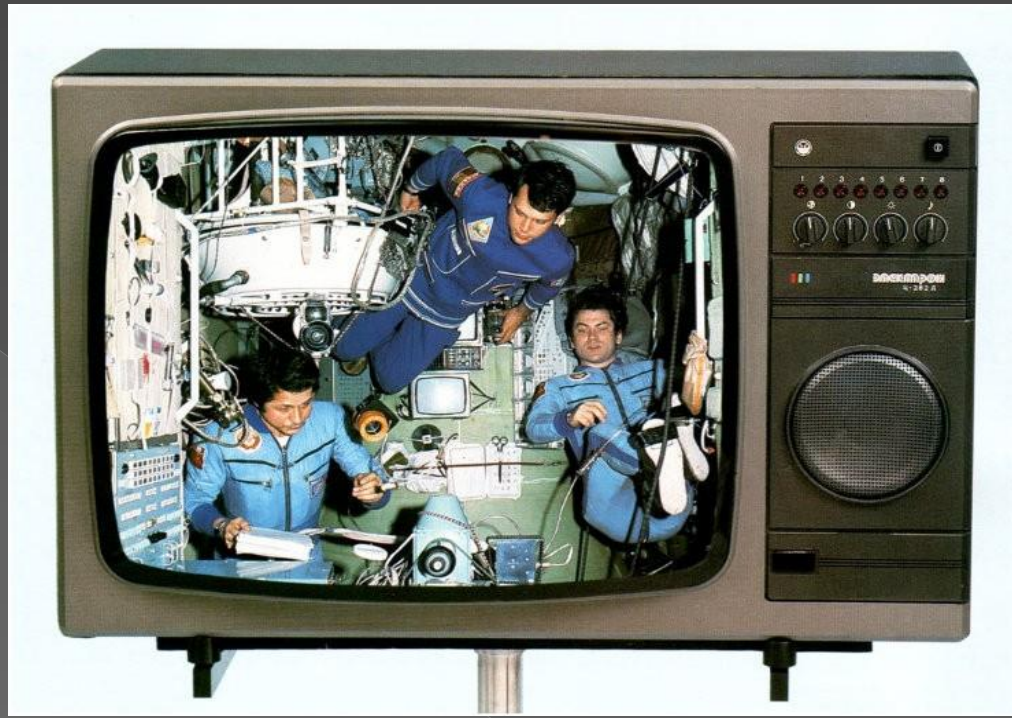
- ◉ Ülkemizde ilk televizyon yayıncılığı 1952 yılında İstanbul'da yapılan test yayınlarıyla başladı.1964 yılında TRT'nin resmi olarak kurulmasıyla birlikte yeni bir yapılandırılmaya gidildi.
- ◉ Ülkemizde siyah beyaz yayınlar yapılırken ABD'de 1953 yılından sonra renkli yayınlar başlamıştı.Resmi devlet kuruluşu olan TRT ilk renkli yayınını 1981 yılını 1982 yılına bağlayan yılbaşı gecesi gerçekleştirdi.

TELEVİZYONUN İCADININ SOSYAL DEĞİŞİME ETKİLERİ

- Teknolojik buluş ve değişimlerle, sosyal buluş ve değişimler arasında önemli bir ilişki vardır. Mesela televizyonun icad edilmesiyle dünya çapında bir sosyal değişim başlamıştır. Kılık kıyafet, dil, siyaset, sağlık ve din televizyonun tesir ettiği sahalardan sadece bir kısmıdır.

- Kitle iletişim araçlarından en yaygını ve en ucuzu olan televizyon, kültürel değişme açısından popüler kültürün taşıyıcısı olmuştur. Ve zamanla insanların yaşam tarzlarını, inanışlarını ve kültürlerini etkilemeye başlamıştır.

- Son yıllarda televizyonlarda izlenen programlar nedeniyle işlenen suçlar artmıştır. Özellikle çocuklar
- üzerinde etkili olmuş ve geleceklerini tehlikeye atmıştır.

- Televizyonun güvenilir bir haber iletme aracı konusu artık şüphelidir.Çünkü hakim sınıfın çıkarları doğrultusunda ve sınıfsal çıkarların gelişimiyle eş zamanlı yayınlar yapan medya kuruluşları,gelişen olayları yorumlama tarzlarıyla yönlendirerek,gündelik toplumsal ,politik kaygılarla oluşturulmuş yapay haberlerle ,kitleleri etkilemektedir.

- Kamuoyunun oluşumunda önemli payı olan haber yayınları ile kiři tutum ve davranışı etkilenmekte, kişilerin oluşturduğu topluluklar, kuruluşlar ile daha ileri gidilerek kamuoyu dűřüncesinde başkalaşmalar olmaktadır. Bunun en güzel örneği televizyonda yayınlanan ilgili haber sonucu, çeşitli derneklerin verdiği tepkilerdir.

- ‘‘Televizyon ,nüfusun çok büyük bir bölümünün beyinlerinin oluşturulmasında bir tür fiili tekele sahiptir’’ (Bourdieu)
- Önceleri bilgi ve haber transferi sağlayan televizyon,sonraları yeni kullanım biçimleriyle bir iletişim aracı olmaktan öte,bir eğlence aracı olmuştur.

- İnsanların en çok rağbet ettiği iletişim aracı olarak televizyona son yıllarda yapılan olumsuz eleştiriler yayımlanmamaktadır.Ya da kendi istediği şekilde değiştirilerek aktarılmaktadır.
- Televizyonun kişinin davranışlarında nasıl bir etki yarattığı kişinin bilgi ve eğitim sistemine bağlıdır.Bu etkiyi yaratan en önemli yayın turleri haber,propganda ve reklam yayınlarıdır.

- Televizyonun bireyi tutum ve davranışlarına etkisi özellikle siyasal tutum ve davranışlarda ölçülmektedir.Yapılan yayınlar aracılığı ile kişilerin düşünceleri etki altına alınarak verdikleri oylar yönlendirilmektedir.

TELSİZ TELEFON VE CEP TELEFONU

- Telefonu 1860 yılında asıl icat eden İtalyan asıllı Amerikalı Antonia Meucci'dir.
- Telsiz telefon İtalya'nın Bologna kentinde Guglielmo Marconi tarafından geliştirildi.
- Telsiz telefonda teknolojinin diğer dalları gibi savaş sırasında geliştirildi.

- İkinci Dünya savaşı sırasında, uçaklarla, gemilerle ve kara taşıtlarıyla haberleşme, büyük önem kazandı. . Bu nedenle, kilometrelerce öteye yayın yapabilen, düşük güçlü, çok yüksek frekanslı (VHF) telsiz telefon sistemleri geliştirildi. İkinci Dünya savaşından hemen sonra, polis ve itfaiye servislerinde haberleşmeyi geliştirme gereksinimi, savaş sırasındaki çalışmaların yeniden ele alınmasına yol açtı.

- Kısa bir süre sonra, endüstri ve hizmet kuruluşları, bu buluşu çeşitli alanlara uygulamaya başladılar
- Villa Grifone'deki başarılı denemeden sonra Guglielmo Marconi, buluşunu İtalyan Posta ve Telgraf Bakanlığı'na önerdi. Ret cevabı alınca, yaptığı yeni aygıtla birlikte İngiltere'ye göç etti. O dönemde İngiltere, dünyanın en büyük denizcilik gücüne sahipti ve radyo dalgalarıyla haberleşmenin getireceği yararları en iyi değerlendirebilecek ülkeydi.

- 12 Aralık 1896 günü, Londra'da Toynbee Hall'de telsiz cihazının ilk tanıtımı yapıldı. Ertesi yılın Temmuz ayında, Marconi tarafından kurulan Wireless Telegraph and Signal Co. Ltd. adlı Őirket, telsiz ve telsiz istasyonu ile radyo malzemeleri üretmek için faaliyete geçti. İlk sürekli telsiz, Isle of Wight' da, Ahım Körfezi'ndeki Needles Hotel'da 1897 Kasım ayında kuruldu.

Cep Telefonu

- 1973 yılında ilk cep telefonunun mucidi olan Martin Cooper' dır.
- Ürettiği kablosuz cep telefonuyla ilk görüşmeyi 3 Nisan 1973 tarihinde yaparak tarihe geçen Cooper'ın ilk Motorola cep telefonu 850 gram ağırlığında, 25 cm yüksekliğinde, 8 cm derinliğinde ve 4 cm genişliğindeydi. Tam dolu bataryayla 20 dk. görüşme yapabiliyordu.

Motorola Bag Phone

IBM Simon

Motorola
MicroTAC 9800X

Apple
iPhone

- Cep telefonunda önce kullanılan araç telefonlarının yaklaşık 13 kg ağırlığında olduğu düşünülürse ilk cep telefonunun getirdiği değişimi anlamak daha kolay olabilir.
- İlk mobil telefon denemeleri 1918 yılında Berlin'de yapılmaya başlanmasına rağmen diğer Avrupa ülkelerine göre Almanya teknik gelişmeler açısından daha gelişmiş konumdadır.

- cep telefonu olarak da adlandırılan iletişim araçları ülkemizde de kısa bir geçmişe sahipler ve 80'li yılların ortalarında ilgi görmeye başladılar.
- Türkiye'de şuan kullanılmakta olan üç telefon şebekesi de dâhil olmak üzere tüm cep telefonu şebekeleri ilk önce İngiltere'de karşılaştırılan hücreli ağlar prensibine göre çalışmaktadırlar. Dünya üzerinde bu amaçla değişik bant aralıkları kullanılmaktadır. Şu an Türkiye'de 900 ve 1800 Mhz. Frekans aralığı desteklenmektedir

Cep telefonunun etkileri

- En başta haberleşmede kullanılmaktadır. Haberleşmede olan kopukluk bu sayede giderilmektedir. 2.dünya savaşı sonrasında casusluk açısından kullanılmaya başlandı. Telsiz telgrafların taşınabilir hale gelmesi devlet için yabancı ellerde zararlı olabiliyordu. Normal telgraf her bakımdan devlet kontrolü altında bulunurken, telsiz telgraf bütün kontrolleri kırıyordu.

- Günümüzde konuşmalarınız dinlenebiliyor, yeriniz belirlenebiliyor, hareketleriniz takip edilebiliyor, mesajlarınız okunabiliyor.
- İstemediğiniz görüntüler kayıt edilebiliyor, patlayıcı maddeler ateşlenebiliyor.
- TV izlenebiliyor, hesaplar düzenlenebiliyor, banka kredi başvurusu yapabiliyoruz.

- Sosyal hayata etkisi olduğu kadar sağlık açısından da birçok hastalığın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunların en başını kanser vakaları oluşturmaktadır.
- Ayrıca yüksek tansiyon, baş ağrıları kulak çınlaması, kalp rahatsızlıkları, embriyo gelişiminin zarar görmesi vb. gibi hastalıklar cep telefonlarının çok kullanılması sonucu meydana gelmektedir.

BİLGİSAYAR'IN SOSYAL DEĞİŞİME ETKİSİ

- 1975 yılında IBM firması "5100" adlı ilk kişisel bilgisayarını üretti.

- 1976 yılında, ekran ve klavyeye sahip bilgisayar olan "Apple II" adlı bilgisayar, Steve Jobs ve Steve Wozniak tarafından üretildi.

“SANAYİ TOPLUMU”NDAN “BİLGİ TOPLUMU”NA...

Geride bıraktığımız yüzyılı özellikle batılı toplumlar “Sanayi Toplumunu” tanımlaması içinde geçirdiler. Egemen gücün ekonomi olduğu ve fabrika yapılarında şekillendiği bu yüzyılın son dönemi, bilginin bir sermaye aracı olmasıyla nitelik değiştirmeye başladı. Bu niteliksel değişim, teknolojik bilginin artan önemi, bilgisayar kullanımının başta eğitim olmak üzere tüm toplumsal alanlara yayılması dönüşümün tanımlanmasını zorunlu hale getirmiştir.

Nasıl ki, sanayi toplumuna geçişin “motoru” olma işlevini buharlı makineler üstlenmiş ise; bilgi toplumuna geçişi de bilişim teknolojisinin temelindeki bilgisayarlar gerçekleştirmiştir.

Bilgi üreten yeni sistemler, çok fonksiyonlu, gelişmiş bilgisayarlar her türlü olanaklarıyla insanlar arasındaki iletişimi, bilgi üretimini kolaylaştırmaktadır.

Bilişim teknolojisi günümüzde toplum yaşamının hemen hemen tüm katmanlarında varlığını hissettirir hale gelmiştir. Kökeni bilgisayara uzanan bu süreç, bir politik devrimden çok bir teknolojik akım olarak düşünülmelidir.

Zira, bilgisayarların toplum ve endüstrideki eğitim açığının kapatılmasında çok büyük rolü olmakta, bilim ve teknolojinin gelişmesi yönünden de önemli düzeyde katkıları bulunmaktadır.

Günümüzdeki toplumlarda bilgisayarların üstlendiği bu görev eğitim kurumlarından aile yaşamına, iletişim araçlarından fabrika teknolojilerine kadar bir çok alanda etkindir.

Makineleşme, sanayi toplumu için ne kadar önemliyse bilgisayar teknolojisinin de bilgi toplumu için o kadar önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Tarım ve sanayi toplumlarında mal ve hizmetlerin bir yerden bir yere hızla aktarılması için nasıl gelişmiş kara, hava ve deniz yollarına ihtiyaç varsa, bilgi toplumunda da bilimsel ve teknolojik bilgiler başta olmak üzere her tür bilginin kuruluşlar arasında hızla aktarılması için "bilgi otoyolları"na ihtiyaç vardır. Bu görevi de büyük ölçüde, bilgisayar teknolojisi üstlenmektedir.

Bilgi çağında, bilgisayar ve ona dayalı olarak bilişim teknolojilerindeki gelişmelerle, mikrobiyolojiden genetik bilimine ve uzay çalışmalarına kadar geniş alanda büyük gelişmeler kaydedilmiştir.

Özellikle 1980'lerden sonra, bilgisayarların ve bilgi teknolojisi araçlarının üretimlerinin artması, küçülmesi, ucuzlaması ve dünya çapında yaygın biçimde kullanılır hale gelmesi, birçok alanda toplumsal değişmeyi beraberinde getirmiştir.

Bilgisayarın yanı sıra son 10-15 yılda "internet" in tüm sosyo-ekonomik düzeylerdeki ailelerin bile evlerine girmesi, bilginin öğrenilmesinin ve paylaşılmasının sadece okullarla sınırlı kalmadığını, dolayısıyla eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin de niteliklerini değiştirmiştir.

İNTERNET VE SOSYAL DEĞİŞMEYE ETKİSİ

İnternet, dünya genelindeki bilgisayar ağlarını ve kurumsal bilgisayar sistemlerini birbirine bağlayan elektronik iletişim ağıdır.

- ◉ İnternet'in kökeni, hataya dayanıklı, sağlam ve özel bir bilgisayar ağı kurmak isteyen Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından 1960 yılındaki araştırmalara dayanır.

- Amerikan Genel Kurmayı, denizaşırı kuvvetleri ile yaptığı yazışmalardaki kağıt kullanımını azaltmak için bir teknoloji geliştirilmesini istedi ve ilk ađ bağlantılı iletişim gerçekleştirildi.
- Bu buluş dünyaya yön verecek bir buluştu.

- 1980'lerde Ulusal Bilim Vakfı tarafından yeni bir ABD omurgasının finansmanı için toplanan özel fonlar, dünya çapında katılım ve birçok özle ağın birleşmesine neden olmuştur. 1990'larda uluslararası bir ağın yaygınlaşması ile internet, modern insan hayatının temelinde yer almıştır.

- ◉ Radyo, televizyon ve İnternet'in bulunuşundan 50 milyon kullanıcıya ulaşmak için geçen süre incelendiğinde; radyo için 38 yıl, televizyon için 13 yıl iken, İnternet için sadece 5 yıldır.
- ◉ İnternet Türkiye'ye 1994 yılında gelmiştir ve geldikten sonra Türkiye'de kullanımı yaygınlaşmıştır.

- Toplumlar üzerinde, kimi zaman olumlu, kimi zaman da olumsuz etkileri gözlemlenen İnternetin, insanın sosyal hayatı ve kültürü üzerinde birtakım değişiklere yol açtığı görölmektedir.
- Dünya, İnternetle, bilgi ağırlıklı bir iletişim sisteminin içine doğru yol almakta ve bununla birlikte bilginin geniş kitlelere ulaşması İnternet sayesinde sağlanmaktadır.

- İnternetin anonim karakteri sayesinde, aynı şekilde düşünen insanların, zaman ve mekana bağılı olmaksızın kolaylıkla bir araya gelerek, sanal topluluklar oluşturması, farklı kültürlerin mensubu insanların birbirlerini tanıma fırsatı bulması, sanal ilişkilerden gerçek ilişkilere geçişlerin yaşanması ve insanların her türlü düşünceyi daha özgür ifade edebilir hale gelmesi, sosyal hayatta başlıca değişimlere neden olmuştur.

- Alışveriş, ticaret, hatta işe gitmeden evden çalışma, e-devlet gibi kullanımlar insanın sosyal yaşamını ve ilişkilerini birebir etkilemektedir. İnternet kullanımının ekonomik hayatı ve üretim ilişkilerini, bunun sonucu olarak sosyal hayatı değiştirdiği açıkça görülmektedir.

- Hem devletler hem de vatandaşlar odalar dolusu evraklarla uğraşmak yerine küçük bir cihazdan istedikleri işlemi yapabilir hale geldiler.

- İnternet ağları, toplumsal değişime etki eden bir gelişmeydi.En basit örneğiyle, Mısır halkının başlarındaki diktatöre karşı ayaklanma sürecidir.Mısır halkı onca sansüre,kısıtlamaya rağmen yaşadıklarını sosyal ağlar aracılığıyla dünya kamuoyuyla anında paylaştı ve kendi hareketlerine bir sempati kazandırdı.

- Bununla birlikte bu eylemlerine yönelik kazandıkları sempati ve Mısır yönetimine duyulan tepki onların zalim bir diktatörden kurtulmasını sağladı.
- Bu durum sosyal ağların toplumsal alanda ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuş ve internet gibi bir teknolojinin toplum hayatını değiştirebileceğini gözler önüne sermiştir.

KAYNAKÇA

ERKAN HÜSNÜ, Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1994, İstanbul.

SAĞ VAHAP, "Toplumsal Değişme ve Eğitim", Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:14, Cumhuriyet Üniversitesi, Yayınları, Ekim 1991, Sivas.

TEKELİ HASAN, "Bilgi Çağı", Simavi Yayınları, 1996, İstanbul.

NAİR GÜNEY GÜLDİKEN NEVZAT, 21. Yüzyıla Dönük Sosyolojik Yaklaşımlar, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:19, Cumhuriyet Üniversitesi, Haziran 1997, Sivas.